

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Lipiec 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Chińskie inwestycje w projekty infrastrukturalne w regionie Odessy świadczą o dalszym zainteresowaniu Chin działaniami Rosji na obszarze Krymu;
- b. Chińsko-białoruskie ćwiczenia antyterrorystyczne United Shield 2017 mogą świadczyć o zwiększającym się zainteresowaniu Chin we współpracy wojskowej z Białorusią. Ćwiczenia te należy analizować w kontekście planowanych w sierpniu ćwiczeń wojskowych białorusko-rosyjskich;
- c. Aktualnym pytaniem w relacjach rosyjsko-chińskich jest problem na ile działania Chin wobec Ukrainy i Białorusi są elementem przetargowym w relacjach Chin z Rosją?

II. CHINY-UKRAINA

3 lipca: Ukraiński producent nabiału ROSHEN z dostępem do chińskiego rynku

Producent po otrzymaniu świadectwa fitosanitarnego jest uprawniony do eksportu ukraińskiego nabiału na rynek chiński. W ofercie eksportowej znajdzie się m.in.: mleko w proszku, skondensowane mleko oraz masło. Firma rozpoczęła swą działalność w 2014 roku i obecnie eksportuje swe produkty do 43 państw świata, głównie na rynek UE, oraz Ameryki Północnej i Południowej. W 2016 roku wielkość produkcji wynosiła 34,8 tys. ton z czego 10,7 tys. było zakontraktowane na rynki zagraniczne.

7 lipca: Inwestycje w infrastrukturze drogowej na południu Ukrainy

China Road and Bridge Corporation po wygraniu przetargu ogłoszonego przez ukraiński rząd - w porozumieniu z Państwową Agencją Dróg Samochodowych Ukrainy (Ukrawtodor) - przedstawiła plan modernizacji 200 kilometrowego odcinka trasy pomiędzy trzema największymi portami na południu kraju – Odessą, Mikołajowem oraz Chersoniem. Chiński Exim Bank ma być odpowiedzialny za udzielenie pożyczki.

11 lipca: Chiny drugim importerem ukraińskiego oleju słonecznikowego

Jak poinformował Mihail Ponomarenko, przedstawiciel Agritel - instytucji zajmującej się przygotowaniem ekspertyz dla sektora rolniczego – ChRL odpowiada za niemal 14% udziału w ukraińskim eksporcie oleju słonecznikowego, ustępując miejsca jedynie Indiom. Rosnąca siła nabywczą chińskiego społeczeństwa jak i większa świadomość konsumentów znacząco polepszyły kondycję globalnych eksporterów olejów słonecznikowych, szczególnie w regionie Morza Czarnego. W przeciągu ostatniej dekady, konsumpcja oleju słonecznikowego w Chinach wzrosła o 375%.

14 lipca: Chińsko-ukraiński fundusz inwestycyjny Pasa i Szlaku?

Na oficjalnej stronie jednego z członków parlamentu ukraińskiego – Valeriy'a Pysarenko - sam zainteresowany miał nakłaniać rząd ukraiński do podjęcia wspólnego projektu utworzenia funduszu inwestycyjnego Pasa i Szlaku między Ukrainą a Chinami. Potencjalny fundusz miałby być skierowany do prywatnych przedsiębiorstw które mają problemy z uzyskaniem kredytów od banków komercyjnych.

28 lipca: Kolejne chińskie inwestycje w przemyśle okrętowym

Ukraiński Danube zajmujący się transportem morskim w ciągu trzech lat ma przyjąć chińskie inwestycje ze strony China National Technical Import & Export Corporation (CNTIC). Modernizacja 21 ukraińskich holowników i 40 barek transportowych ma pochłonąć 50 mln USD. W tym celu chińskie banki udzielą ukraińskiemu przedsiębiorcy 15-letniego kredytu o oprocentowaniu 2,5% w skali roku.

31 lipca: Wywiad z Ambasadorem ChRL na Ukrainie

Państwowy serwis informacyjny – ukrinform.net – przeprowadził wywiad z amb. Du Wei'em dotyczący obecnej polityczno-gospodarczej sytuacji Ukrainy w odniesieniu do inicjatywy Pasa i Szlaku. Du wielokrotnie podkreślił, iż Chiny stoją na straży prawa międzynarodowego również w kwestii kryzysu na Ukrainie. W odniesieniu do współpracy gospodarczej na linii Chiny-Ukraina, ambasador wyraził swoje zaniepokojenie zaznaczając, że obecne plany inwestycyjne cierpią na „brak efektywności i powolne tempo” co jest związane z mało efektywnym procesem administracyjnym.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

8 lipca: Wicegubernator prowincji Gansu z wizytą w parku przemysłowym pod Mińskiem.

Park przemysłowy „Great Stone” przyjął delegację dowodzoną przez wicegubernatora prow. Gansu - Lu Bin. Li Haixin, który ze strony chińskiej odpowiada za zarządzanie obiektem w sposób szczegółowy opisał jego specyfikę, główne zalety oraz planowane inwestycje.

10 lipca: Białoruscy producenci przetworów mięsnych z dostępem do chińskiego rynku

Wiceminister rolnictwa i żywności Białorusi Aleksander Subbotin poinformował, iż 21 producentów wołowiny i 5 producentów drobiu sprostало wymogom fitosanitarnym chińskiego rynku i zostali uprawnieni do eksportu swoich produktów na rynek chiński. Subbotin wspomniał, iż kolejne starania białoruskich przedstawicieli skupią się na uzyskaniu certyfikacji i sprostaniu wymogom eksportowym dla ryb słodkowodnych. Dyrektor Generalnego Urzędu Nadzoru nad Jakością Inspekcji i Kwarantanny (AQSIQ) Zhi Shuping podkreślił, iż chińsko-białoruska współpraca w ramach partnerstwa strategicznego rozkwita i Chińczycy czekają na wysokie jakościowo produkty pochodzące z Białorusi.

11 lipca: Białorusko-chińskie ćwiczenia antyterrorystyczne

Projekt pod nazwą United Shield-2017 w którym uczestniczyły służby mundurowe Ludowej Policji Zbrojnej ChRL oraz wojska wewnętrzne MSW Białorusi trwał ponad 10 dni i przeprowadzony został na obrzeżach białoruskiej stolicy - Mińska. W sumie, 62 członków ćwiczyło przede wszystkim sztukę odbicia zakładników, niszczenia obozów nielegalnie uzbrojonych grup czy likwidację celów i osób w strefach zurbanizowanych. Dowódcy obu grup, gen. Yang Guangyao oraz gen. Yuri Karayev stanowczo podkreślili, iż wspólne ćwiczenia nie są wymierzone w konkretne państwa, grupy etniczne czy regiony.

28 lipca: Białorusini wyeksportują wołowinę wartą 20 mln USD.

W siedzibie białoruskiego ministerstwa rolnictwa i żywności Republiki Białorusi doszło do podpisania serii listów intencyjnych, z których dowiadujemy się iż do końca roku kalendarzowego wartość eksportu białoruskiej wołowiny do Chin ma osiągnąć pułap 20 mln USD. Aleksei Bogdanov, szef departamentu handlu zagranicznego w ministerstwie rolnictwa przekazał informację, iż chińscy importerzy są bardzo zainteresowani białoruską wołowiną, natomiast muszą zreorganizować proces produkcyjny w celu sprostania wymogom chińskich konsumentów.

31 lipca: Chińsko-białoruski projekt energetyczny

Z informacji przekazanych przez ministra energetyki Władimira Potupchika wynika, iż w planach chińskich i białoruskich firm energetycznych są wspólne projekty budowy sieci energetycznych w państwach trzecich. Obecnie podjęte chińsko-białoruskie projekty w sferze energetyki szacuje się na 2 mld USD. Największe projekty w okręgach: mińskim, witebskim i grodzieńskim są już ukończone – instalacja około 20. kolejnych projektów ma być zakończona do 2018 roku. 95% kosztów przedsięwzięcia pokrywanych jest z kosztów chińskiego Exim Banku.

IV. CHINY-ROSJA

3-4 lipca: Xi Jinping z wizytą w Rosji

Jest to szósta wizyta Xi Jinpinga w Rosji od objęcia urzędu prezydenta w 2013 roku. Xi Jinping podczas oficjalnego powitania na lotnisku wspomniał, iż Chiny i Rosja są dla siebie dobrymi sąsiadami, przyjaciółmi i partnerami gospodarczymi a obecne partnerstwo strategiczne oraz wartość wymiany handlowej są bezprecedensowe oraz, że obie strony dbają o swój wspólny interes na arenie międzynarodowej.

3-4 lipca: Spotkania Xi-Putin oraz Xi-Miedwiediew

Po przylocie do Moskwy, chiński prezydent odbył wieczorne spotkanie z prezydentem Rosji. Putin witając swojego chińskiego odpowiednika wyraził duże uznanie dla wyglądu chińsko-rosyjskich stosunków oraz ma nadzieję, że ta wizyta wzmocni strategiczne partnerstwo pomiędzy krajami. Nie zabrakło również rozmów o sytuacji w Korei Północnej czy Syrii. Rozmowy z premierem Miedwiediewem odbyły się dzień później i dotyczyły przede wszystkim tematów gospodarczych, światowych wyzwań ekonomicznych oraz uruchomienia połączenia szybkich kolei między Moskwą a Kazaniem.

4 lipca: Chiny wspólnie z Rosją utworzą fundusz inwestycyjny

Po spotkaniu Xi-Putin na Kremlu, państwowe przedsiębiorstwa w Rosji ogłosiły powstanie funduszu inwestycyjnego o wartości 10 mld USD oraz funduszu innowacyjnego o wartości 850 mln USD. Projekty finansowane ze zgromadzonych środków mają przede wszystkim usprawnić infrastrukturalnie przejścia graniczne między Rosją a Chinami. Głównym pożyczkodawcą ma zostać China Development Bank.

5 lipca: Gazprom zacznie eksportować gaz do Chin w 2019

Przedstawiciel Gazpromu, Aleksei Miller przekazał dziennikarzom, iż gazociąg „Syberyjska Siła (Power of Siberia)” zacznie być eksploatowany w grudniu 2019 roku. Umowa pomiędzy krajami na dostawy gazu poprzez liczący ponad 4 tys. km gazociąg została zawarta na 30 lat. Odpowiednie umowy pomiędzy Gazpromem a China National Petroleum Corporation zostały już podpisane podczas wizyty chińskiego prezydenta w Moskwie.

24 lipca: Rosja największym dostawcą ropy naftowej ChRL

Analizując chińskie dane importowe, Rosjanie czwarty miesiąc z rzędu są największym dostawcą ropy naftowej do Państwa Środka. Wielkość eksportu to 1,27 mln baryłek dziennie (wzrost o 27%, rdr). Ogółem, wielkość chińskiego importu to 8,79 mln baryłek dziennie. Na dalszych miejscach w kontekście wielkości eksportu znajdują się kolejno: Angola (1 mln baryłek dziennie), dotychczasowy wieloletni lider - Arabia Saudyjska (936 tys.), Irak (834 tys.) oraz Brazylia (689 tys.).

25 lipca: Rosyjsko-chińskie ćwiczenia na Morzu Bałtyckim

Chińskie i rosyjskie okręty wojenne wpłynęły do basenu Morza Bałtyckiego by odbyć rutynowe wspólne ćwiczenia, które na morzach i oceanach organizowane są od 2012 roku. Ogółem w ćwiczeniach uczestniczyły trzy chińskie okręty i dziesięć rosyjskich.

KOMENTARZ

1. Chińska asertywność w kwestii kryzysu krymskiego po raz kolejny została wystawiona na próbę. Przy okazji wygrania przetargu przez China Road and Bridge Construction Co. na modernizację oraz budowę autostrady drogowej pomiędzy Odessą a Mikołajowem i Chersoniem powrócił temat potencjalnych chińskich inwestycji na oddalonym od Chersonia o 20 kilometrów Półwyspie Krymskim. Początkowo, pomimo żywotnego zainteresowania ze strony chińskich podmiotów w modernizację mostu nad Cieśniną Kerczeńską oraz politycznej wolni Pekinu w podjęcie inwestycji na terenie Krymu, po eskalacji rosyjsko-ukraińskiego konfliktu chińskie podmioty gospodarcze przestały zabiegać o kontrakty na półwyspie, co zgodne jest z aktualnym kursem chińskiej polityki zagranicznej o nieingerencji w wewnętrzne sprawy państw trzecich. W odniesieniu do planu Valeriy’a Pysarenki dotyczącego utworzenia chińsko-ukraińskiego funduszu, mamy do czynienia z próbą instytucjonalizacji inicjatywy Pasa i Szlaku na Ukrainie, która miałaby podnieść rangę jak i zwiększyć wiarygodność inwestycyjną Ukrainy na forum międzynarodowym. Na ten moment, nawoływania parlamentarzysty mają

jedynie charakter życzeniowy i nie należy oczekiwać iż powyższa inicjatywa w najbliższym czasie uzyska aprobatę rządu ukraińskiego a tym bardziej dojdzie do porozumienia na linii Kijów-Pekin w celu utworzenia owego funduszu. W obliczu wyraźnego ożywienia chińsko-rosyjskich stosunków gospodarczych oraz uruchomienia własnych instytucji finansujących inwestycje w krajach objętych ww. inicjatywą jest mało prawdopodobne, aby porozumienie w zaproponowanej formie doszło do skutku.

Ambasador Du Wei udzielając wywiadu dla państwowego serwisu informacyjnego na Ukrainie obnażył słabości ukraińskiej administracji w kontaktach z Chinami. Głównymi zarzutami w stronę rządu jest brak efektywności oraz powolne procedowanie i wdrażanie niezbędnych reform. Dodatkowo, retoryka wypowiedzi ambasadora wyraźnie wskazuje na podtrzymanie chińskiego status quo w sprawie kryzysu krymskiego. Na pytanie czy ChRL rozważa wprowadzenie zdecydowanych działań wobec złamania prawa międzynarodowego poprzez FR, amb. Du stwierdził, iż stosowanie sankcji mija się z priorytetami prowadzenia polityki zagranicznej ChRL. Du Wei jednoznacznie określił też priorytety chińskich inwestorów na Ukrainie do których należą procesy prywatyzacyjne w sektorze finansowym, rolnym oraz logistycznym. Oznacza to, iż Ukraina – przynajmniej w najbliższej przyszłości – nie będzie beneficjentem chińskich inwestycji typu greenfield.

2. Chińsko-białoruska współpraca gospodarcza nabiera tempa. Najlepszym tego przykładem jest uzyskanie przez 26 kolejnych przedsiębiorstw dostępu do chińskiego rynku. Wartym przypomnienia jest fakt, iż w zeszłym miesiącu możliwości eksportowe do ChRL uzyskało 36 producentów przetworów mlecznych z Białorusi, o czym informowaliśmy w poprzednim raporcie. Po raz kolejny w tym niewątpliwym sukcesie białoruskich eksporterów należy doszukiwać się z woli politycznej płynącej z samego Pekinu. Wielowymiarowość i poprawność stosunków relacji Białoruś-ChRL została również zaakcentowana wspólnymi ćwiczeniami z zakresu bezpieczeństwa i zwalczania terroryzmu, które prawdopodobnie pozwolą wprowadzić białorusko-chińską współpracę militarną w kolejną fazę. Co ciekawe, w miesiącu lipcu chińska armia odbyła również manewry w rejonie basenu Morza Bałtyckiego, gdzie wspólnie z Rosjanami przeprowadzono ćwiczenia marynarki wojennej. Charakter i zbieżność powyższych wydarzeń w czasie można tłumaczyć chęcią utrzymania przez stronę chińską poprawnych relacji wojskowych zarówno z Rosją jak i Białorusią, których wzajemne stosunki bilateralne - a w szczególności wojskowe - przechodzą kryzys.

Opisywaną wcześniej wizytę wicegubernatora prowincji Gansu należy łączyć ze spotkaniem Wang Sanyuna, sekretarza prowincjonalnego Komitetu KPCh z Anatoly

Kalininem, białoruskim wicepremierem z dnia 1 lipca br. w Mińsku. Podczas spotkania sekretarza z wicepremierem doszło do podpisania szeregu dokumentów, które wyraźnie wskazują na silną wolę rozwoju współpracy regionalnej między obwodem mińskim a wybranym zespołem miejskim w prowincji Gansu.

3. Ostatnie wizyty na najwyższym szczeblu są odzwierciedleniem rozwijającej się współpracy chińsko-rosyjskiej. Lipcowa wizyta prezydenta Xi w Moskwie była wyraźnym sygnałem przed szczytem G20 w Hamburgu. Zgodnie z oczekiwaniami, chińsko-rosyjski alians polityczno-gospodarczy wpłynął na zajmowane przez obie strony stanowisko, które w zasadzie było jednogłośne. I to właśnie Chiny i Rosja stały się celem amerykańskiej administracji, która w słowach Rexa Tillersona jasno wyraziła swoją dezaprobatę w kwestii Korei Płn., obwiniając Chiny i Rosję o marazm i brak zdecydowanych działań w celu rozwiązania konfliktu.

Niepokojące wieści z Chin i Rosji docierają również w kwestii wolności słowa i nieograniczonego dostępu do informacji. Zarówno chiński jak i rosyjski Internet ma być pozbawiony możliwości używania usług VPN (Virtual Private Network), co znacząco godzi w prywatność oraz dostępność do wolnej od manipulacji informacji przy stopniowo postępującej cenzurze treści w obu państwach.

W ujęciu gospodarczym, stosunki rosyjsko-chińskie nazywane są przez media jak i same głowy zainteresowanych państw jako najlepsze w historii. Nie dziwi więc fakt podjęcia ogromnych planów inwestycyjnych na terenach przygranicznych obu państw, ponieważ obie strony mają w tym interes – zarówno gospodarczy jak i polityczny. Strona rosyjska angażując się i wpisując swe działania w koncepcję „Pasa i Szlaku” – jakkolwiek godzące w rosyjskie interesy w kontekście przyszłości Eurazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej - bez wątpienia buduje swą pozycję w prężnie rozwijającej się chińskiej inicjatywie jako partner strategiczny.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Lipiec 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rod-m-lodz.pl